

גוט שבת Gut Sábész

22. évfolyam 41. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:22 • ל"ח תמוז תש"פ • 2020. 7. 10. • פרשת פנחס • Szombat kimenetele: 21:40

Álomfejtés, ókori borok és az élet játékszabályai a Mádi Zsidó Napokon

Szinte hihetetlen, hogy már öt éve minden nyáron lehetőség nyílik arra, hogy a közösség és az érdeklődők megismerhessék Tokajhegyalja gazdag zsidó örökségét egy felejthetetlen, igazi *hászid sábat* keretében.

Az EMIH öt évvel ezelőtt fejezte be a mádi zsinagóga mellett található egykori *jesiva* épület és rabbiház felújítását, csodálatos zárandokszállást alakítva ki az ország talán egyik legszebb zsinagógájának tőszomszédságában. Azóta minden évben, Köves Slomó rabbi vezetésével, hagyományos *sábat* és hozzá tartozó számos program kerül megrendezésre. Idén sem volt ez másképp. A koronavírus-járvány miatti hosszú karantén után mindenki nagyon vágyott már a spirituális és a testi feltöltődésre, így olyan sokan jelentkeztek a programra, hogy a járvány miatti bizonytalanság okán az eddigieknél szűkebbre szabott létszám azonnal megtelt.

Számos program várta a résztvevőket. A pénteki kiadós eső miatt a sábeszi babka (kakaós kalács) megsütésére beltéren került sor, az Óbudai Zsinagóga séfjének, *Ihász Álmosnak* vezetésével, a fiatalabbak és a gyerekek pedig fagyaltot készítettek. Ezt követően Köves rabbi előadása következett az álomfejtés zsidó megközelítéséről, majd szombathozadás és a gyönyörűen felújított mádi művelődési házban elfogyasztott vacsora következett.

Sábat reggel *Megyeri Jonatán* tartott érdekes előadást az élet értelméről, a létezés és az élet közti különbségről a *hászid* tanok tükrében, majd reggeli ima és szombati ünnepi *kidus* következett.

Délután ismét tartalmas előadások kezdődtek, *Köves Slomó* az ókori zsidó borokról és mértékegységekről, *Megyeri Jonatán* pedig az Istenszolgálat és az élet játékszabályairól beszélt.

A hölgyek számára külön előadást és ezt követően beszélgetést tartott *Köves Dvora rebecen* és *Szilánk Zsuzsa*.

Frank Mariann, a Csodarabik Útja projektvezetője a mádi zsidóság történetében kalauzolta el az érdeklődőket, akik bejárták a település legfontosabb zsidó emlékhelyeit is.

A harmadik szombati ünnepi étkezést követően délutáni, majd később esti ima és szombathúscsúztató következett, éjszaka pedig a közösség meghívást kapott a bodrogkeresztúri csodarabik, Reb Sájele emlékére felállított vendégházba és természetesen meglátogattuk a csodarabbi sírját, ahol lehetőség nyílt *kvitlik*, azaz kívánságcédulák írására is.

Másnap a hazaindulás előtt még a tokajhegyaljai borkultúrát is alaposabban meg lehetett ismerni.

Aki idén kimaradt, ne búsuljon, Isten segítségével jövőre is lesznek Mádi Zsidó Napok.

Nyári napközis tábor Budapesten

A tábort a járványügyi ajánlások szigorú betartásával valósítjuk meg.

Megkezdődött a nyári szünet, ilyenkor sok szülőnek fejtörést okoz, hogy hova, milyen táborba írassa gyermekét. Ha olyan elfoglaltságot keresel a gyermekednek, ahol játékosan tud tanulni, a SUN&FUN&JUNIOR tábor a megoldás!

Még nem késő jelentkezni!

A JUNIOR táborba minden 2 és 4 év közötti, a SUN&FUN táborba pedig minden 5 és 13 év közötti gyerek jelentkezését várjuk!

A gyermekek az életkoruknak megfelelő csoportbontásban lesznek.

Egy tetszőleges hét ára:

50.000 forint

Csak az augusztus hónap

(4 hét) ára: 150.000 forint

Teljes tábor (6 hét) ára:

180.000 forint

Testvéreknek 10% kedvezmény a tábor árából!

A tábor időtartama:

2020. 07. 20 – 2020. 08. 28.

Helyszín:

Maimonidész Gimnázium

(1036 Bp., Tímár utca 16.)

Hétfőtől-csütörtökig:

8.30-16.30; pénteken: 8.30-15.30

Amit kínálunk:

Napi 4x étkezés – kóser gyermekmenü; Angol, héber

nyelvoktatás; Úszás; Zenés

készségfejlesztés; Kutya-gyerekek

kommunikációs tréning; 5-13 éves

korosztály osztott

korcsoportban

A Sun&Fun&Junior mentora

Köves Dvora.

Jelentkezni e-mailben lehet:

sunandfun@zsido.com

Hetiszakas

Pinchász jutalma

Szakaszunkban – *Pinchász* lül. Büntetőexpedíció indul (4Mózes 25:10–30:1.) – a zeló-Midján ellen, majd az ünne-ta elnyeri jutalmát, amiért el-hárította a vést Izrael feje fö-ti ki a szakaszt.

Zsidó híradó

Újra teljes kapacitással működik a CEDEK

A CEDEK EMIH Izraelita Szeretetszolgálat nyáron sem áll meg a munkával. „A veszélyhelyzet megszűnésével ismét 100 százalék kapacitással dolgozhatunk” – nyilatkozta Szilágyi Nóra, a szeretetszolgálat vezetője.

Adományoztatói akciójuk keretében 100 csomag tartós kóser élelmiszer-csomagot ajánlanak fel rászoruló egyedülállóknak és családoknak. „A csomagot előzetes egyeztetést követően, személyesen adjuk át a Baross utca 61-ben, hétköznaponként 9 és 17 óra között”. A csomagot egy online űrlap kitöltésével vagy a 0630-352-0088-as telefonszámon igényelhetik a rászorulóknak.

Úja megnyílt az adománybolt is: „Egyelőre rövidített nyitvatartással, de hamarosan visszaállunk a régi megszokott időtartamra. Szeretettel várunk mindenkit, akinek tiszta ruhákkal, könyvekkel, a mindennapi élethez szükséges esz-

közökkel segíthetünk és örömmel fogadjuk természetesen a tiszta, jó minőségű adományokat is.”

Ahogy a járvány idején, úgy most is üzemel a Weiss Manfred Népkonyha. „A veszélyhelyzet alatt 1500 adag meleg ételt osztottunk naponta a VII. és VIII. kerületi kintjainkban. Kollégáink és önkénteseink minden hétköznap hatalmas erőbedobással dolgoztak azon, hogy a pandémia alatt is minden rászoruló egy tál meleg ételt kapjon.” A Szeretetszolgálat kóser szociális étkezésre is ad lehetőséget.

Természetesen továbbra is várják az önkéntes segítők és támogatók jelentkezését.

Legyen minden nap ünnep!

Életünk mindennapjai az állandóságnak és a változásnak a szövődékéből állnak össze. Mindennap felkelünk, de nem mindennap ugyanabban az időben. Mindennap eszünk, de nem mindig ugyanazt. Napi szinten böngészünk a világhálón, de kiki eltérő időt tölt ott.

Az állandónak és a változónak ez a lüktetése a judaizmusban is megjelenik. Zsidóságunk megélésének vannak állandó elemi: ilyenek a napi ima, az etikus viselkedés, és a kóser étkezés. Ami pedig a változó részeket illeti, gondoljunk csak az ünnepekre vagy a különböző életeseményekre.

Hát nem jobb a változatos-ság a monotonianál? Kinek kell az állandóság? Miért nem lehet minden nap különleges?

Sok-sok évvel ezelőtt Istennek egy otthona volt Jeruzsálemben: ez volt a Szentély. Míg az fennállt, a nap folyamán állatok, lisztet és olajat mutattak be az oltárán áldozatnak. Nem volt két olyan egymást követő nap, amikor ugyanazokat az áldozatokat mutatták volna be.

Minden változás mellett azonban volt az áldozat-bemu-

tatás intézményének egy stabil oszlopa is, mégpedig a *támid* áldozata. A *támid* héber szó magyarul azt jelenti, hogy mindig, ami arra utal, hogy azt állandó jelleggel mutatták be: egyszer reggel, még mielőtt a különböző áldozatokat kezdték bemutatni, egyszer pedig este, mikor már minden áldozatot bemutatnak. A reggeli és esti *támid* között tehát sok minden más is bemutatnak, de előtte és utána semmit. Ezek adták a nap keretét.

Mélyen belül mindnyájunk lelkében ott él a Szentély, s ott mindnyájunknak szüksége van a *támidra*, azaz az állandóságra.

A változás szép és jó, de csak stabil keretekben belül. Az életnek kell hogy legyenek bizonyos aspektusai, melyek köbe vannak vésvé. Ilyen a családunk, az egészségünk, az Istenünk. Ezek adják életünk építményének alapzatát, így, ha ebből akár csak egy is jól működik, az már biztos alapot jelenthet. Ha pedig az alapzat biztos, a ház is stabilan fog állni.

Kovács Jichak rabbinövendék cikke Levi Avtzon írása nyomán.

Imaidők a következő hétre (július 11-17.):

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat: 8.45 Hetiszakas-tanulás;
9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*;
20.10 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Vasárnap-péntek:

8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök:

20.30 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

Péntek: 18.30 Mikor jó a düh?

(Oberlander Báruch rabbi előadása);
19.30 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Szombat: 9.15 Hetiszakas a kabbala tükrében
10.00 Reggeli ima,
majd *Kidus*

Hétfő-péntek:

6.30 Reggeli ima
7.30 *Dáf jomi*
(napi Talmudtanulás)

Péntek: 19.00 Tanulás
19.30 *Kábálát Sábát*,
majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás
(téma: Hinni tanulni)
10.00 Reggeli ima,
majd *Kidus*

Péntek: 18.30 Tanulás;

Faith Áser rabbi
előadása;
19.30 Szombat-
fogadás, majd *Kidus*

Zsilip Zsinagóga (XIII., Újpesti rakpart 1.)

Szombat: 9.30 Reggeli tanulás
(zsidó misztika)
10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*
Péntek: 18.00 Tanulás
19.30 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Cháj Galéria

(Szentendre, Pátriárka u. 6.)
Szombat: 9.30 Reggeli tanulás
(*Tánjá*)
10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*
Péntek: 19.30 *Kábálát Sábát*,
majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Az újszülött, aki megmentette édesanyja életét

Ez a történet akkor kezdődik, amikor édesanyám állapotos volt velem. Egyszer hatalmas fájdalom hasított belé. Tudta, hogy valami nincs rendben, ezért azonnal orvoshoz fordult. A vizsgálat után az orvos a következőt mondta: „Nem a terhesség okozza a fájdalmat, hanem egy növekvő daganat. Meg kell szakítanunk a terhességet, hogy ki tudjuk vágni a tumort”. Hozzátette azt is, hogy nincs más lehetőség a gyógyulásra, ráadásul a gyermek is sérülten születne meg, ha megtartaná.

E nehezen feldolgozható hír után a szüleim úgy döntöttek, hogy a Rebbe tanácsát kéri. Felhívták a titkárát, Hodakov rabbit, aki közvetítette az üzenetet a Rebbének, majd a válasszal visszahívta a szüleimet. A Rebbe azt üzent, hogy nincs szükség abortuszra és aggódni is felesleges. Anyám életet fog adni ennek a gyermeknek, és maga kíséri az esküvői baldachin alá.

Anyámat megnyugtatta a Rebbe válasza, ám a folyamatosan növekvő tumor továbbra is nagy fájdalmakat okozott neki, és már a magzatot veszélyeztette. Az orvosok nagyon dühösek voltak rá. „Maga örült! Mit csinál? Özvegyé akarja tenni a férjét? Mire vár még? Mit ért a Rebbe az orvostudományhoz?” – vágták a fejéhez. Ehhez hozzá kell tenni, hogy abban az időben szinte istenként tekintettek az orvosokra. Fel sem merülhetett, hogy valaki megkérdőjeleze a szavukat.

Az orvosok folyamatos nyomásgyakorlása miatt anyám időpontot kért a Rebbétől. Ahogy

belépett az irodájába, zokogni kezdett. A Rebbe kivárta, amíg befejezi, majd felemelte a karját, mintha azt mondaná: „Nem tudok mást mondani, csak, amit Hodakov rabbival üzentem”. Ezzel együtt azt tanácsolta, hogy keressen fel egy másik orvost, Dr. Halpernt, aki azonban ugyanazt mondta, mint kollégái. Ekkor azonban anyám felkiáltott: „De hát Schneersohn rabbi mondta!” Mire az orvos így felelt: „Schneersohn rabbi? Az mindjárt más”. Így már elvállalta a kezelését.

1990-ben, egy péntek este tűz ütött ki a házunkban. Éppen Hanuka nyolcadik napja volt. Miután meggyújtottam a szombati gyertyákat, nekiálltam mesét mondani a gyerekeknek. A legkisebb fiam, Yankel elaludt a földön. Emlékszem, átvillant az agyamon, hogy fel kellene vinnem a kiságyába, de inkább folytattam a mesét. Egyszer csak zajt hallottam felülről. Felmentem és láttam, hogy minden lángokban áll. Gyorsan kirohantunk a házból. Megmenekültünk, de a ház súlyos károkat szenvedett.

majd így szólt: „A hászid tanítások szerint tűzvész után meggazdagszik az ember. Legyen ez így önnel is, amennyire csak lehet!”

Nekem a következőt mondta: „Már említettem a férjének, hogy tűzvész után meggazdagszik az ember”. Én azt feleltem, hogy „fizikailag és spirituálisan is”, de elsősorban spirituális áldásra vágytam. A Rebbe nyilván belelátott a gondolataimba, mert így folytatta: „Kezdjük a fizikai áldással. Ön a spirituális áldásra koncentrálni, de én a fizikaival kezdem”.

Ez teljesen megváltoztatta a gondolkodásomat. Rájöttem, hogy az élet a fizikai dolgokról szól s ezeket kell felemelnünk és Isten szolgálatába állítanunk. Semmit sem tekinthetünk visszataszítónak és kerülendőnek, mindent arra kell felhasználnunk, hogy közelebb kerülhessünk Istenhez.

Ezt a Rebbétől tanultam, aki mindennek a pozitív oldalát látta. Ez alapján kezdtem el értelmezni mindent az életben, a kihívásokat, a fájdalmakat, a száműzetés nehézségeit. Mindig a következő kérdést teszem fel magamnak: „Hogyan lehetne mindent, amivel találkozom, jóra és fejlődésre felhasználni?”

Chana Lipsker

Chana Lipsker a brooklyni Beth Rivkah lányiskola tanára már negyven éve. Az interjú 2015 októberében készült.

Anyám a terhesség végéig kihordott, majd, amikor megszülettem, a daganatot is eltávolították a testéből. A Chana nevet kaptam a nagymamám után, aki a szülés előtti éjszakán megjelent anyám álmában, és megjósolta, hogy egy egészséges lánynak ad életet.

Itt megemlítenék még egy történetet, melyben a Rebbe új utat jelölt ki a számomra.

A tető leégett és a hó behullott a házba.

Másnap együtt mentünk el a Rebbéhez áldásért. Amíg a sorunkra vártunk, azon morfondíroztam, hogy vajon miért kaptuk ezt Istentől. Milyen változásokra lenne szükség az életünkben? Mi rosszat tettünk, amiért ezt érdemeltük? Először a férjem lépett a Rebbéhez. A Rebbe megáldotta,

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el: www.youtube.com/alubavicsirebbe

Facebook Tanház Virtuális Bét Midrás

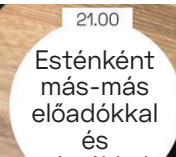
A zsidó.com Facebook-oldalán élően.

Oberlander Báruch

Megyeri Jonatán

Estenként más-más előadókkal és témákkal

Vasárnap: A jeruzsálemi Szentély rejtelméről
Hétfő: Zohár, a Kabbala alapkönyve tanulmányozása
Kedd: Hászid történetek és mesék
Szerda: Kérdezd a rabbit!
Csütörtök: Hetiszakasz a Midrás és a Kabbala tükrében

A zsidó filozófia alapjai

Kóser konyha

Perzsa húsétel:
feszendzsan

Húsos

2 pohár dió alaposan felaprítva vagy durvára darálva
1 hagyma vékonyra szeletelve
3 ek. olaj
1 kg csirke- vagy pulykamell (a bőrét húzzuk le)
1 pohár víz (vagy csirke alaplé)
½ kk. sáfrány
1 kk. fahéj
1 pohár gránátalmalé
2/3 pohár szilán (datolyaméz) vagy kimagozott, darált datolya
¼ kk. só
Gránátalma szemek a díszítéshez (elhagyható)

Száraz serpenyőben kissé megpirítjuk a diót, óvatosan, nehogy megégjen. A hagymát az olajon aranybarnára karamellizáljuk, majd hozzáadjuk a húst és a vizet (vagy alaplé). 45 percnyi főzés után a húst kivesszük a lábosból, és a hátra maradt lében fél órán át főzzük kis lángon a fűszereket és a pörkölt diót, amíg kissé karamellizálódik. Ha ez megtörtént, belekeverjük a gránátalma levét, és felforraljuk. Amikor felforrt, lassan hozzáadjuk a datolyamézet, és alaposan elkeverjük, majd negyed órán át főzzük, rendszeresen kevergetve, nehogy összecsomósodjon vagy megégjen. Amikor a szósz kissé besűrűsödött, hozzáadjuk a húst, és negyed óra alatt összeforraljuk. Gránátalmával megszórva tálaljuk.

Kérdezd a rabbit!

Támuz 17: még a koronavírus alatt is böjtöltünk

Több meglepő kérdést is felhozott a világvilágjáró, melyek közül a legújabbal kapcsolatban már több rabbi is megszólalt. A kérdés az, kell-e böjtölni támuz 17-én, ami most július 9-re esett. Ezzel a böjttel arra emlékszünk, hogy polgári i.sz. 70-ben ezen a napon törték át Titusz hadai Jeruzsálem falait, és három héttel később, év 9-én a város és a Szentély a rómaiak kezére került.

A Sulchán áru (OC 576. fejezet) külön fejezetben foglalkozik azzal, milyen tragikus események okán hirdetnek ki böjtöt. Ezek között szerepel a város ostroma, vadállatok támadása vagy éppen sáskajárás, éhínség és súlyos esőzés is – valamint a járványos időszak is.

A Mágén Ábrahám, a Sulchán áru egyik kommentárja (uo. 2.) ezt írja: „mostanában nem böjtölünk egyáltalán a járvány idején, mert bebizonyosodott, hogy ha az ember nem eszik vagy iszik, akkor könnyebben megfertőződik”. A Mágén Ábrahámnak ez a rövid, kevéssé ismert megjegyzése a koronajárvány elején vált közismertté, mikor rabbi egy csoportja böjtnapot hirdetett ádár 29-re, azaz március 25-re. Ez a ros chódest megelőző nap volt, amit hagyományosan különösen alkalmasnak találunk imára. Sok közösségben külön elmondják ilyenkor a Jom kipur kátáni imádságot is. Más rabbi a Mágén Ábrahám fent idézett mondatra hivatkozva azonban ellenezte ezt, én magam is emiatt nem csatlakoztam a böjthöz, hiába éreztem nagy késztetést.

Érdekes, hogy az erev peszáchi elsőszülöttek böjtjét kiváltó szijum kapcsán sok szó esett arról, hogy lehet-e telefonon vagy

zoomon részt venni (lásd Gut Sábész 22. évfolyam 28. szám), de senki nem érvelt azzal, hogy talán nem is kell böjtölni, és ezért nem is kell kiváltani. A támuz 17-i böjt kapcsán azonban sok szó esett most erről rabbinikus körökben, és parázs vita bontakozott ki.

A pozsonyi rabbi, a Chátám Szofér (1762–1839) a Tórában előírt jom kipuri böjtről egy járvány idején 1836-ban úgy nyilatkozott (Responsum 6. kötet 23. fejezet), hogy ha az orvosok csak akkor tartják veszélyesnek a böjtölést, ha az emberek elhagyják az otthonukat, akkor maradjon mindenki otthon és böjtöljön: „Inkább maradjon el a közösségi ima és a Tóraolvasás, de tartsuk meg a bibliai böjtöt”. Ha azonban a szakemberek egyetértenek abban, hogy a nem evés és nem ivás hordoz magában veszélyt, ahogy a Mágén Ábrahám is írja, akkor úgy kell böjtölni, ahogy egy várandós asszony vagy krónikus beteg tenné: mindenki kis mennyiségeket igyon megszakításokkal, mert így nem számít teljesen a böjt megszégésének (lásd A rabbi válaszol 2. kötet 13. fejezet). Ezt idézi tanítványa Sík Mózes (1807–1879) huszti rabbi (MáHáRáM Sík responsum OC 289. fejezet), az év hó 9-i böjt kapcsán (ami 3 héttel követi a támuz 17-i böjtöt).

A mi esetünkben két érvelést hoztak fel a kortárs rabbiak a böjtölés mellett. Először is azt, hogy a Mágén Ábrahám elsősorban arról ír, hogy ne hirdessünk ki egy új böjtnapot, de a mi esetünkben ez egy ósrégen kihirdetett böjt. Másrészt azt, hogy a koronavírus terjedését az orvosok szerint nem fokozza a böjt.

Emellett felhozható volt érvként az is, hogy mindig azt kell a döntésnél figyelembe venni, hogy mennyire erős az adott helyen a járvány. Magyarországon, hála Istennek, azt lehet mondani, hogy gyenge a járvány, ezért a rabbi döntő többségének véleménye alapján böjtölni kellett. Még Izraelben is a böjt megtartása mellett döntöttek (ahol az utóbbi napokban sajnos elég gyorsan terjed a járvány), de javasolták, hogy mindenki maradjon otthon, ezzel csökkentve a fertőzés veszélyét.

Annak, aki már megbetegedett, akinek tünetei voltak, vagy féltől volt, hogy már megfertőződött, esetleg már átesett a betegségen, de még mindig gyenge volt – annak azt javasolták, hogy semmiképpen ne böjtöljön. Azonban megtehetette, hogy az elfogyasztott étel árát adományba (cödokó) adta, mert a böjt lényege a megtérés és a jó cselekedet.

Oberlander Báruch

Gut Sábész – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia
A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

